T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

28. HADİS

İSTİRCÂ: ALLAH'TAN GELDİK VE O'NA DÖNECEĞİZ

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :

« مَا مِنْ عَبْدٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ، فَيَقُولُ: إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ: اَللّٰهُمَّ أْجُرْنِي فِي مُصِيبَتِي، وَاخْلُفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا، إِلَّا أَجَرَهُ اللهُ تَعَالَى فِي مُصِيبَتِهِ وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا...»

Hadisin Türkçesi

Ümmü Seleme radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim:

"Herhangi bir kul sıkıntıya düşer de "Biz Allah'tan geldik, Allah'a döneceğiz. Allah'ım, başıma gelen musibetin ecrini ver ve bana bundan daha hayırlısını lütfet" diye dua ederse, Allah Teâlâ onu uğradığı sıkıntıdan dolayı mükâfatlandırır ve ona kaybettiğinden daha hayırlısını verir."

Açıklamalar

"Müslümanı sıkıntıya sokan her şey bir musibettir." Ancak ölüm bütün sıkıntılardan daha ağır bir musibet olarak kabul edilegelmiştir. Herhangi bir felâket, ya da kaza anında "cana gelmesin de mala gelsin", "can kaybının olmaması sevindirici" gibi sözlerle anlatılmak istenen gerçek budur.

28 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No:923 (Müslim, Cenâiz 4)

Açıklamalar

Mala veya cana gelen herhangi bir musıbet karşısında "İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn" diye rıza ve teslimiyet göstermeye istirca' denilmektedir. Her ne kadar halkımız arasında sadece ölüm haberi karşısında istirca' edilerek "innâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn" demek âdet olmuş ise de, bu âyetin hemen yukarısında "biz sizi, korku, açlık, mallardan, canlardan ve meyvelerdan eksiltmek suretiyle elbette deneriz" buyurulduğuna göre, her türlü sıkıntı ve musibete karşı istircâ yapılabileceği yani innâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn denilebileceği, daha doğrusu denilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Cenaze sahibinin hem kendisi hem de ölen yakını için mağfiret dilemesi, tabiî olarak içine girdiği, kaybettiği kişinin geleceğine yönelik üzüntü ve onsuz kendisinin ne olacağı endişesi gibi çok ağır ruhî bir durumu, daha kötü bir şekle sokmadan atlatıvermesi için işlerini Allah'a havale ederek o kaygıların olumsuz baskılarından kurtulmasını sağlamaktır. Daha sonra kişi, kaybettiğinin yokluğuna ve yeni hayat düzenine alışacaktır. Asıl tehlike, musibetle ilk karşılaşıldığı andadır. İşte o anı, böylesine kadere rıza çizgisinde geçirebilenler, sabretmenin mükafâtını hakederler. Efendimiz'in buyurduğu gibi zaten "Asıl sabır, felâketle karşılaşılan ilk anda gösterilen metânettir".

O halde başa gelen bir musibeti, daha ağır musibetlere vesile kılacak ânî ve duygusal hareket ve sözlerden kaçınmak ve sünnetin öngördüğü şekilde davranarak hayırlı sonuçlara kavuşmaya bakmak gerekmektedir. Bu da Allah'ın tasarrufuna rıza göstermek ve başa gelenlere sabretmesini bilmekle mümkündür. Unutulmamalıdır ki, insan için sevinç ve üzüntü halleri fevkalâde kritik ve tehlikeli anlardır. Bu hallerden birincisini şükür, ikincisini sabır ile karşılamak yerinde bir davranış olur.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. Cenâze sahiplerinin hem ölü hem de kendileri için bağışlanma dilemeleri, ondan sonraki günler için iyilikler istemeleri uygundur.
2. Müslümana sıkıntı veren her hâl ve durumda istircâ yapılabilir.
3. Musibet anlarında gösterilen sabrın ve Allah'a arzedilecek dua ve niyazın güzel neticeleri mutlaka görülür.
4. Sünnet, herkes için kurtuluş vesilesidir.